

ÅDALEN

Ett strategiskt & kostnadseffektivt nav
för totalförsvaret i Mellannorrland

Sollefteå
kommun

Kramfors
kommun

Ådalen - ett nav i totalförsvaret

Med denna redovisning vill Ådalskommunerna Kramfors och Sollefteå lyfta fram Ådalens förutsättningar att spela en strategisk roll i det framtida totalförsvaret. Sollefteå kommun har redovisat de goda infrastrukturella förutsättningarna för att återetablera militär försvarsverksamhet i den tidigare garnisonsstaden Sollefteå.

Här anlägger vi ett vidare perspektiv, där en sådan militär etablering tillsammans med bl. a. de civilförsvarsrelaterade verksamheter som finns i Kramfors skulle bidra till att Ådalenområdets goda strategiska förutsättningar att spela en central roll för totalförsvaret i mellannorrland tas tillvara.

Våra båda kommuner har en lång tradition av samarbete och gemensamt agerande i olika sammanhang. En mer formaliserad samverkan sker även, t ex i ett gemensamt flygplats-bolag som driver flygplatsen High Coast Airport centralt belägen i vårt område, och i det gemensamma (tillsammans med även Härnösand) bolaget Räddningstjänsten Höga Kusten – Ådalen. Vi ser det därför som naturligt att samverka också i det nu aktuella sammanhanget.

Som en följd av den 100-åriga tidigare militära närvaron och de civilberedskapsrelaterade verksamheter som sedan lång tid bedrivs i vårt område är försvarsrelaterade frågor väl förankrade i lokalsamhället. Som representanter för Kramfors och Sollefteå kommuner vill vi också understryka att kommunerna gemensamt kommer att stötta och underlätta för totalförsvarsrelaterade etableringar och andra utvecklingsinsatser som kan bli aktuella i vårt område.

Jan Sahlén

Kommunstyrelsens ordförande, Kramfors kommun

Åsa Sjödén

Kommunstyrelsens ordförande, Sollefteå kommun

Strategiska förutsättningar

1. Geografi, kommunikationer och annan samhällsviktig infrastruktur.

Ådalen med kommunerna Sollefteå och Kramfors ligger strategiskt belägen längs nedre delen av Ångermanälven i östra delen av mellersta norrland. Området utgör därmed en inkörsport till de strategiskt viktiga öst-västliga förbindelserna genom Jämtland till norska Trondheim och centralt för kommunikationerna till och från norra Sverige som försvarsberedningen utpekade i sin senaste rapport.

Inom 10-20 mils radie från Ådalen nås de regionala centra Sundsvall och Umeå vid kusten och Östersund i inlandet. Inom en 5-10 mils radie finns även kuststäderna Härnösand och Örnsköldsvik. Vägkommunikationerna till de olika orterna är väl tillgodosedda genom dels E4 i nord-sydlig riktning längs kusten, dels riksväg 90 och flera länsvägar i inlandet.

Botniabanan som går genom Kramfors erbjuder utomordentliga tågförbindelser i nordsydlig riktning med hela norrlandskusten från Umeå och ner till Stockholm. Övre delen av Ådalsbanan knyter samman Botniabanan med norra stambanan i Långsele utanför Sollefteå och används idag för godstransporter, men möjligheter finns att i en framtid öppna även för persontransporter vilket tidigare fanns på sträckan.

Mitt emellan centralorterna Kramfors och Sollefteå finns flygplatsen High Coast Airport. Flygplatsen som med sin 2 km långa landningsbana har kapacitet att ta emot mycket stora flygplan, är även utbyggd som militär sidobas. Hållplats för tågtrafiken på Botniabanan finns i omedelbar anslutning till flygplatsen. Här finns också stora outnyttjade markområden

som kan göras tillgängliga för verksamheter som har nytta av närheten till flyg och järnväg.

Industrihamnar med kapacitet att ta emot fartyg av olika storlek finns på flera håll en bit uppströms Ångermanälven i Kramfors. Längs kuststräckan från Husum i norr ner till Sundsvall finns ett flertal hamnanläggningar, bl a en djuphamn med stor mottagningskapacitet i grannkommunen Härnösand.

Mellan de båda kommunerna Sollefteå och Kramfors finns en mycket stark fiberteknisk infrastruktur.

Ett länsdelssjukhus med akutmottagning och ett flertal medicinska specialiteter finns sedan länge etablerat i Sollefteå.

2. Förutsättningar för försvarsverksamhet

I Sollefteå bedrevs i mer än 100 år fram till senaste sekelskiftet en omfattande militär verksamhet vid två regementen, I21 och T3, på var sin sida av Ångermanälven i centralorten. Omkring regementena utvecklades flera stora övnings- och skjutfältsområden som fortfarande är tillgängliga för sina ändamål. Även den övriga infrastruktur som krävdes för regementenas verksamhet, som utbildningslokaler, kaserner, matsal, förråd, motorområde med teknikhus mm finns i huvudsak kvar och skulle i väsentliga delar kunna nyttjas och därmed bidra till låga investeringskostnader vid en militär återetablering i Sollefteå.

Sollefteå kommun har tidigare mer utförligt redovisat infrastrukturella förutsättningar för en försvarsetablering i Sollefteå. Redovisningen bifogas även detta dokument.

Försvarsmakten är i viss utsträckning redan närvarande i området genom Försvarets Hundavelsstation och en enhet inom Försvarets Radioanstalt, FRA, i Sollefteå. I Kramfors grannkommun Härnösand finns också Västernorrlandsgruppen för utbildning av hemvärnsförband i Västernorrlands län med närallgande miljöprövade övnings- och skjutfält.

CBRN

För alla aktörer inom Totalförsvaret är det viktigt att ha god förmåga att skydda sig mot CBRN - stridsmedel. För detta ändamål finns det mycket goda utbildningsförutsättningar, bland annat vid Högberget i Kramfors kommun. På T3:s gamla övningsområde som är beläget norr om Sollefteå stad finns en övningsanläggning för CBRN tjänst som är i gott skick och snabbt kan tas i bruk. Där har tidigare utbildats på "skarpa" och övnings CBRN stridsmedel att indikera – markera och sanera.

3. Annan totalförvarsrelaterad verksamhet

På Sandö mitt i Ångermanälven ca en mil från Kramfors centralort finns flera verksamheter inom kris- och beredskapsområdet samlade. Dessa är Myndigheten för Samhällsskydd och beredskaps utbildningsenhet MSB Sandö, Folke Bernadotteakademien (FBA) samt Räddningsgymnasiet Sandö som ingår i Kramfors kommuns gymnasieprogram. Den fysiska närheten mellan verksamheterna har underlättat för den betydande samverkan som utvecklats dem emellan. I sammanhanget bör framhållas att det i närområdet till det befintliga verksamhetsklustret finns markområden tillgängliga om utbyggnadsbehov skulle uppstå eller om etablering av ny verksamhet aktualiseras.

På Sandö finns även ett övningsområde särskilt anpassat för de olika utbildningar inom räddnings-, säkerhets- och beredskapsområdet som genomförs på ön. Ett par mil från Sandö har MSB också det ca 88 hektar stora övningsområdet Högberget som erbjuder miljöer lämpade för övningar inom t ex ras och skred, sök/räddning, simulering av skogsbränder och olika komplexa riskmiljöer.

MSB Sandö. Här genomförs till stor del utbildningar som bidrar till att utveckla individens och samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Utbildningsinsatser kan även genomföras på uppdrag av andra aktörer, både nationellt och internationellt, och i övrigt enligt myndighetens utbildningsstrategi. Man arbetar även med metod- och

teknikutveckling för effektiva räddningsinsatser. För verksamheten finns väl lämpade och moderna utbildningslokaler, stora boendemöjligheter (tillgång till bäddar för mer än 400 personer) och en restaurangkapacitet för 5-600 helpensioner om dagen.

Polismyndigheten Nord bedriver med regelbundenhet övningsverksamhet på MSB:s övningsfält, och samarbetar även med närallgande myndigheter, högskola och universitet.

Infrastrukturen på Sandö ger möjlighet att genomföra ledningsövningar med kommuner och länsstyrelser inom ramen för ökade krav för kris- och krigsberedskap som Försvarsberedningen beskriver i sin senaste rapport.

Folke Bernadotteakademien (FBA). FBA är en statlig myndighet som stödjer internationell fredsfrämjande verksamhet och bedriver bl a utbildning, forskning och metodutveckling för att stödja freds- och statsbyggande i konflikt- och postkonfliktländer. FBA bidrar även med civil personal och expertis till olika internationella freds- och valobservationsinsatser. Myndighetens huvudkontor är sedan bildandet år 2002 beläget på Sandö i direkt anslutning till MSB Sandö:s verksamhetslokaler. Här bedrivs också en stor del av myndighetens utbildnings- och övningsverksamhet.

Räddningsgymnasiet Sandö. Gymnasiet erbjuder ett naturvetenskapsprogram med profilering mot civil krishantering, brand och räddning som förbereder för arbete som exempelvis brandman, brandingenjör, polis, militär, psykolog och inom sjukvården. Samarbete sker även med MSB och FBA för att skapa en förståelse och förberedelse för internationella uppdrag.

Utöver Sandöklustret kan även följande totalförsvarsviktiga verksamheter framhållas:

Sollefteå är Sveriges näst största vattenkraftskommun och numera också en stor vindkraftskommun. Här finns flera viktiga elrelaterade verksamheter. Förutom ett flertal vatten- och vindkraftsanläggningar finns här bl a Svenska Kraftnäts driftscentral Nord för stamnätsövervakning och Statkrafts driftscentral för sin svenska vattenkraftsverksamhet. Vindkraftsutbyggnad är även påbörjad i Kramfors kommun.

Kvalificerad försvarsindustri finns också representerad i området. I norra delen av Kramfors kommun finns det numera SAAB-Kockumsägda Dockstavarvet som tillverkar stridsbåtar och patrullfartyg. Ytterligare några mil norrut i grannkommunen Örnsköldsvik finns BAE Systems med tillverkning av avancerade militärfordon. I området finns vidare ett flertal kvalificerade underleverantörsföretag till dessa industrier.

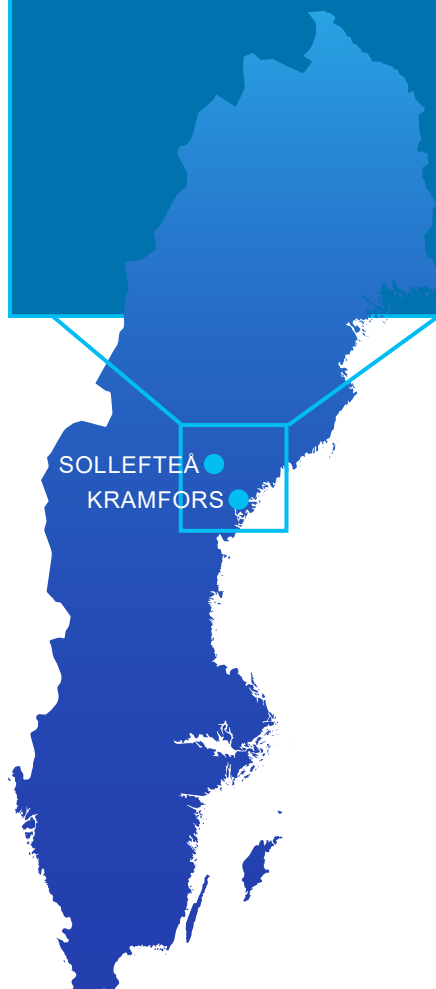
Kostnadseffektivitet

I Ådalen finns ett flertal totalförvarssektorer etablerade inom ett begränsat och väl sammanhållet geografiskt område med goda kommunikationer såväl inom området som till och från omgivande region i mellannorrland och landet i övrigt. Nöd-vändig infrastruktur för en försvarsetablering finns i huvudsak redan på plats i Sollefteå och redan befintliga totalförvarsrelaterade verksamheter på Sandö erbjuder goda fysiska och kompetensmässiga förutsättningar för att utvecklas ytterligare. Sammantaget innebär det att i Ådalen finns en miljö som innebär att totalförvarssatsningar kan ske i området på ett kostnadseffektivt sätt.

Inom drygt 10 mils radie finns en befolkning på mer än 245 000 personer vilket tillsammans med väl utbyggda väg- och järnvägsförbindelser innebär bra förutsättningar för personal-rekrytering till olika verksamheter i Ådalen. Försvarsberedningen framhåller i sin senaste rapport bl a vikten av utvecklad samverkan mellan olika sektorer inom totalförvarsområdet. Ådalen erbjuder med sitt geografiska läge och närvaron av ett flertal totalförvarssektorer inom ett sammanhållet område en strategisk och väl lämpad miljö för totalförvarssamverkan på nationell nivå.

245 000 människor

inom 10 mil från Höga Kusten Airport.

MSB / Folke Bernadotteakademin (FBA)

Sandö, Kramfors

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, med uppgift att utveckla samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Sandö erbjuder lärmiljöer inom bl.a. brand, trafik, kemi, övningsplatser, fysisk träning, specifika utbildningsutbildningar m.m.

FBA - myndigheten för fred, säkerhet och utveckling. Arbetar med avväpning, demobilisering och återanpassning av före detta kombattanter, samverkan i fredsinsatser, ledarskap och politisk rådgivning, forskning, policy- och metodutveckling, rättstatsuppbyggnad, mänskliga rättigheter, säkerhet i fält m.m.

Militär infrastruktur

Sollefteå

I Sollefteå finns en väl bibehållen militär infrastruktur med kaserner, förråd, motorområde, utmärkta skjutfält och övningsområden m.m.

Tjärnmyrans övnings- och skjutfält

Sollefteå

1644 hektar som fortfarande nyttjas av Försvarsmakten. Skjutplatser för fler än 200 deltagare och 900 meters prickskyttebana där samtliga finkalibriga och tunga vapen går att använda. Vägar anpassade för tung stridsfordonstrafik. Platser för sprängtjänst och utbildning m.m.

Sjukhus

Sollefteå

I Sollefteå finns ett välutrustat sjukhus med akutmottagning, ortopedisk operationsverksamhet och ett flertal andra medicinska specialiteter.

Flygplats

Höga Kusten Airport

Norrlands knutpunkt mellan flyg och järnväg med en landningsbana på 2001 meter. I dess direkta närhet finns utnyttjade markområden och en utbyggd militär sidobas.

www.hogakustenairport.se

Övningsområde

Kramfors

Ett övningsområde cirka 88 hektar stort med möjlighet till ytterligare markutvidgning. Erbjuder miljöer som ras- och skredhändelser, sök och räddning, antagonistiska händelser, komplexa riskmiljöer och simulering av skogsbränder m.m.

Resecentrum

Kramfors

Erbjuder goda kommunikationsmöjligheter. Då både tåg- och busstrafik finns samlad vid Kramfors resecentrum är detta navet för hela kommunens kollektivtrafik.

Samspelet mellan buss- och tågtrafik gör att stad och landsbygd kopplas samman med omgivande tätorter, kommuner och regioner.

Dockstavarvet - SAAB Kockum

Docksta, Kramfors

Kvalificerad försvarsindustri med bl.a. tillverkning av marina stridsbåtar och patrullfartyg. Även andra underleverantörer till Försvarsmakten finns i området.

Sollefteå
kommun

Kramfors
kommun